

LOGIKA

I. SVRHA I CILJ

Logika kao filozofska disciplina o oblicima valjanosti misli i metodama spoznaje potrebna je kao oruđe vladanja jezikom, iskazivanja misli, zaključivanja i spoznavanja, ne samo u obrazovnim i znanstvenim djelatnostima već je nezaobilazna i u svakodnevnom životu. Stoga logiku treba držati samim temeljem svake izobrazbe.

II. PROGRAMSKA GRADA

1. ZADACI

Nastavni predmet logike treba učenike naučiti iskazivanju misli ne učeći po pravilima, nego po oblicima pravilnoga iskazivanja misli.

2. SADRŽAJI

2.1. Uvod

- Pojam logike,
- valjanost i logički slijed,
- forma ili oblik misli.
- nastanak i razvoj logike.

2.2. Logika, filozofija i znanost

- Logika i filozofija,
- logika i psihologija,
- logika i matematika,
- tradicionalna zamisao logike kao učenja o valjanosti oblicima misli i metodama spoznaje.

2.3. Pojam

- Teorije pojma,
- sadržaj, opseg i doseg pojma,
- vrste pojmova.

2.4. Odnosi među pojmovima i problem kategorija.

2.5. Sud

- Predikacijska teorija suda i njezini nedostaci,
- sud kao misao koja posjeduje istinosnu vrijednost,
- vrste sudova,
- kombinirana podjela po kvantiteti i kakvoći,
- odnosi među a, e, i, o sudovima: logički kvadrat.

2.6. Zaključak

- Tradicionalna podjela zaključaka,
- induktivni zaključak: tradicionalno i suvremeno shvaćanje,
- slijed konkluzija iz premisa kao središnja tema logike.

2.7. Tradicionalno učenje o kategoričkom silogizmu

- Figure i modusi kategoričkoga silogizma,
- pravila za kategoričke silogizme (Vennovi dijagrami ili neka druga metoda, a nipošto učenje modusa napamet).

2.8. Hipotetički i disjunktivni silogizmi

2.9. Moderna logika i kritika tradicionalne logike

- Suvremena podjela zaključaka,
- ustroj moderne logike: račun sudova i račun pojmova.

2.10. Sudovi po složenosti

- Istinosne funkcije i drugi složeni sudovi,
- negacije i binarne istinosne funkcije,
- izgradnja istinosnih tablica.

2.11. Odnosi među složenim sudovima

- Tautološke ekvivalencije i tautološke implikacije.

2.12. Valjanost zaključka u logici sudova

- Svodjenje valjanoga zaključka u tautološku implikaciju,
- reductio ad absurdum.

2.13. Jezik logike pojmova

- Sudne funkcije i kvantifikatori, - a, e, i, o sudovima u jeziku logike pojmova.

2.14. Logičke pogreške u zaključku, sofizmi i antinomije

2.15. Metode formiranja i ekspliciranja pojma

- Analiza, sinteza, apstrakcija, generalizacija i specijalizacija,
- definicija.

2.16. Divizija i klasifikacija

2.17. Induktivna metoda

- Pomoćne metode indukcije,
- Millove induktivne metode.

2.18. Deduktivna metoda

- Euklidove definicije, aksiomi i postulati,
- suvremena zamisao formalne aksiomatike.

2.19. Svrha i smisao znanstvenih metoda i znanosti

- Opis, objašnjenje i predviđanje,
- znanstveno otkriće i dokaz.

2.20. Znanstveno istraživanje i izlaganje znanosti

- Elementi i ustroji objašnjenja,
- problem, hipoteza, verifikacija.

III. DIDAKTIČKE UPUTE

Nastavu logike valja koncipirati i provoditi tako da učenici ne samo upoznaju logička pravila već njima i ovladaju.

Primjeri u udžbeniku samo su temelj na kojem nastavnik gradi osnovni ustroj nastavne predmetne grade.

Školska knjiga je za školsku godinu 1993/94. izdala zbirku pod nazivom *Vježbe i zadaci iz logike*, autorske skupine: *Gregorek, Majorinc, Turk*, primjerenu ovom programu te je preporučujemo za uporabu.